T.C.

SAHA İSTANBUL & TÜBİTAK TÜSSİDE

SAHA AKADEMİ MBA YÖNETİCİ GELİŞTİRME PROGRAMI

5746 SAYILI KANUN KAPSAMINDAKİ SAVUNMA SANAYİ AR-GE MERKEZLERİNİN YARARLANDIKLARI DESTEK VE TEŞVİKLERİN İŞLETMELERİN MALİ YAPISINA ETKİSİ

SAHA AKADEMİ
SAVUNMA SANAYİNİN LİDERLİK OKULU

MBA MAKALE

Ahmet İMAMOĞLU

Danışman

Dr. Uğur Tarçın

Ankara - 2026

ARAŞTIRMA PROJESİ UYGUNLUK FORMU

MBA: 2025-2026/040

(ANKARA)

1. SAHA İstanbul Yönetim Kurulu kararıyla, 2024-2025 eğitim döneminden itibaren SAHA AKADEMİ MBA katılımcılarına "Araştırma Projesi" hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir. Katılımcıların sektörel bilgi, stratejik düşünme ve akademik üretkenlik yetkinliklerini geliştirmeyi hedefleyen bu uygulama, Türk savunma sanayii ekosistemine bilimsel katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

2. Ahmet İMAMOĞLU Araştırma Projesi Öneri Formu ile Ekteki çalışmayı planlamış Danışman tarafından 20 Ekim-7 Kasım/2025 tarihinde uygun görülmüştür.

3. SAHA İstanbul-SAHA AKADEMİ tarafından yayımlanan bu çalışma, ilgili yazar tarafından özgün biçimde hazırlanmış ve beyan edilmiştir. Çalışmada yer alan görüşler yazara ait olup, SAHA İstanbul'un kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır. İçerikte sunulan bilgi, yorum ve sonuçların doğruluğu sorumlu yazara aittir. SAHA AKADEMİ; benzerlik oran tespitini yapmıştır.

4. Bu çalışma, Ahmet İMAMOĞLU tarafından hazırlanmıştır. Araştırma Projesi danışman tarafından değerlendirilmiş ve sunumu 28 Haziran 2026 tarihinde aşağıdaki jürice yeterli görülerek kabul edilmiştir.

<u>Araştırma Projesi Sunum Jüri Üyeleri</u>

Başkan	Dr. Uğur Tarçın (*SAHA AKADEMİ Öğr.Görevlisi)*	*e-imzalıdır*
Üye	İlker Özkan (*Genel Sekreter Yrdc*)	*e-imzalıdır*
Üye	Öykü Çubuk Zeka (*SAHA İstanbul- Ankara)*	*e-imzalıdır*

5746 SAYILI KANUN KAPSAMINDAKİ SAVUNMA SANAYİ AR-GE MERKEZLERİNİN YARARLANDIKLARI DESTEK VE TEŞVİKLERİN İŞLETMELERİN MALİ YAPISINA ETKİSİ

THE IMPACT OF LAW NO. 5746 R&D INCENTIVES ON THE FINANCIAL STRUCTURE OF DEFENSE INDUSTRY ENTERPRISES

Ahmet İMAMOĞLU

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

ahmet.imamoglu@sanayi.gov.tr

ABSTRACT

"R&D incentives provided under Law No. 5746 on the Support of Research, Development, and Design Activities aim to encourage companies in the defense industry sector to increase their R&D investments, strengthen their competitiveness, and contribute further to the national economy. Thanks to these incentives, enterprises can conduct more R&D activities, develop new products and projects, and thereby achieve sustainable growth. This study was prepared within the scope of qualitative research methods, based on a literature review and document analysis. The study examines the effects of the supports and incentives provided under Law No. 5746 on R&D centers in the defense industry sector. Furthermore, it comparatively analyzes the financial data of enterprises holding an R&D Center certificate against those that do not possess the certificate but possess comparable financial structures. The scope of the study is limited to defense industry enterprises operating in Turkey and the practices under Law No. 5746."

Keywords: *Law No. 5746, Defense Industry, R&D Centers, Financial Structure Analysis, Incentives and Supports.*

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Savunma sanayi, ülkelerin ulusal güvenliğinin sağlanması, teknolojik bağımsızlığın güçlendirilmesi ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi bakımından stratejik öneme sahip sektörlerin başında gelmektedir. Günümüzde savunma sanayinde yürütülen Ar-Ge faaliyetleri, yalnızca askeri sistem ve kabiliyetlerin geliştirilmesine değil, aynı zamanda sivil alanlara da yayılan teknolojik kazanımların ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle savunma sanayi sektöründe Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi, ülkelerin rekabet gücü, teknoloji üretme kapasitesi ve dışa bağımlılığın azaltılması açısından önemli görülmektedir.

Türkiye'de Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik en kapsamlı düzenlemelerden biri 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanundur. Bu Kanun kapsamında işletmelere Ar-Ge ve tasarım indirimi, gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi desteği, damga vergisi istisnası, gümrük vergisi istisnası ve çeşitli destek mekanizmaları sağlanmaktadır. Söz konusu desteklerin temel amacı, işletmelerin Ar-Ge yatırımlarını artırmak, nitelikli insan kaynağı istihdamını teşvik etmek ve teknoloji odaklı üretim kapasitesini geliştirmektir.

Bu çalışmada, 5746 sayılı Kanun kapsamında sağlanan destek ve teşviklerin savunma sanayi sektöründeki Ar-Ge Merkezi belgesine sahip işletmelerin mali yapıları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kapsamında literatür taraması ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Konuya ilişkin teorik çerçeve; ilgili mevzuat, akademik çalışmalar ve kamu kurumları tarafından yayımlanan istatistiklerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca savunma sanayi sektöründe Ar-Ge Merkezi belgesine sahip işletmeler ile mali yapıları bakımından karşılaştırılabilir nitelikte olan ancak Ar-Ge Merkezi belgesi bulunmayan işletmelerin 2022, 2023 ve 2024 yıllarına ait mali verileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Analiz kapsamında, savunma sanayi sektöründe Ar-Ge Merkezi belgesine sahip işletmeler ile Ar-Ge Merkezi belgesi bulunmayan işletmeler arasında net satışlar, enflasyondan arındırılmış net satışlar ve çalışan sayısı gibi göstergeler bakımından karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan incelemede, Ar-Ge Merkezi belgesine sahip olmanın çalışan sayısı üzerinde pozitif yönde bir etkisinin bulunduğu, buna karşılık net satışlar ve enflasyondan arındırılmış net satışlar açısından belirgin bir farklılığın ortaya konulamadığı görülmüştür.

Ancak bu durum, 5746 sayılı Kanun kapsamındaki destek ve teşviklerin savunma sanayi işletmeleri üzerinde etkisiz olduğu şeklinde değerlendirilmemelidir. Araştırma sürecinde görülen önemli hususlardan biri, savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteren büyük ölçekli ve sektörün önde gelen işletmelerinin büyük çoğunluğunun halihazırda 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge Merkezi belgesine sahip olmasıdır. Bu nedenle aynı ölçekte faaliyet gösteren ve Ar-Ge Merkezi bulunmayan işletmelerden oluşan uygun bir kontrol grubunun oluşturulması mümkün olmamıştır. Çalışma kapsamında yapılan karşılaştırmalar daha çok küçük ve orta ölçekli işletmeler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Bu durum araştırmanın temel sınırlılıklarından birini oluşturmakla birlikte, elde edilen bulgular 5746 sayılı Kanun kapsamındaki destek ve teşviklerin etkisiz olduğunu göstermemektedir. Aksine, savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteren büyük ölçekli ve sektörün öncü konumundaki işletmelerin büyük çoğunluğunun Ar-Ge Merkezi belgesine sahip olması, söz konusu destek mekanizmasının sektör tarafından yaygın şekilde benimsendiğine işaret etmektedir. Nitekim savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteren ve teknoloji geliştirme kapasitesi yüksek olan işletmelerin önemli bir kısmı uzun yıllardır 5746 sayılı Kanun kapsamında sağlanan destek ve teşviklerden yararlanmaktadır. Bu nedenle, aynı ölçekte faaliyet gösteren ve Ar-Ge Merkezi bulunmayan işletmelerden oluşan bir kontrol grubuna ulaşılamaması, desteklerin etkisinin bulunmadığını değil, Ar-Ge Merkezi uygulamasının savunma sanayi ekosisteminin temel unsurlarından biri haline geldiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, 5746 sayılı Kanun kapsamında sağlanan destek ve teşviklerin savunma sanayi sektöründe Ar-Ge faaliyetlerinin yaygınlaşmasına, nitelikli istihdamın artırılmasına ve teknoloji üretim kapasitesinin geliştirilmesine katkı sunduğu değerlendirilmektedir. Gelecek dönemde yapılacak çalışmalarda, desteklerin etkilerinin daha sağlıklı ölçülebilmesi için farklı sektörlerle karşılaştırmalı analizler yapılması, uluslararası örneklerin incelenmesi ve patent, fikri mülkiyet, ihracat performansı, verimlilik ve kârlılık gibi farklı göstergelerin de değerlendirilmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: 5746 Sayılı Kanun, Savunma Sanayii, Ar-Ge Merkezleri, Mali Yapı Analizi, Teşvik ve Destekler.

KAYNAKÇA

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, AGTM. (2026). *Ar-Ge Detay.* https://agtm.sanayi.gov.tr

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, AGTM. (2026). *Ar-Ge Merkezi İstatistikleri*.https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler/mi0203011502 (Erişim tarihi: 15.02.2026)

Dokuzoğlu, S. ve Tüm, K. (2020). 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (45), 140-154.

Dönerkaya, S., & Aligholipour, O. (2024). Sürdürülebilir Ar-Ge ve İnovasyon Perspektifiyle Küresel Ölçekte ve Türkiye'de Ar-Ge Merkezi Harcamalarının İncelenmesi ve Analizi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 7(15), 21-37.

OECD. (2019). *International Technology Transfer Policies*. OECD Trade Policy Papers, No. 222. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/01/international-technology-transfer-policies_79921079/7103eabf-en.pdf

PwC Türkiye. (2023). *Türkiye'de Ar-Ge ve Tasarım Teşvikleri*. https://www.pwc.com.tr/turkiye-de-arge-ve-tasarim-tesvikleri

Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2008, 12 Mart). *5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun*. https://www.resmigazete.gov.tr

TÜSİAD. (2020). *Türkiye'de Ar-Ge ve Yenilik Ekosistemi: Fırsatlar ve Zorluklar*. İstanbul: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği. https://www.tusiad.org.tr

Yılmaztürk, A. (2023). Türkiye'de Savunma Sanayi Sektörü Ve Ekonomi Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi. Enderun Dergisi, 7 (2), 139-165.

Zekey, A.H. (1999). Savunma Sanayi Yatırımlarının Ekonomi Üzerine Etkileri. Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, 9 (2), 27-49.

93 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, T.C. Resmî Gazete, S. 10700, 6 Ocak 1961.

3238 sayılı Savunma Sanayii ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, T.C. Resmî Gazete, S. 18927, 13 Kasım 1985.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu, T.C. Resmî Gazete, S. 24454, 6 Temmuz 2001.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, T.C. Resmî Gazete, S. 26205, 21 Haziran 2006.

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun, T.C. Resmî Gazete, S. 26814, 12 Mart 2008.

15/12/2023 tarihli ve 7953 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, T.C. Resmî Gazete, S. 32401, 16 Aralık 2023.

31/12/2025 tarihli ve 10803 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, T.C. Resmî Gazete, S. 33124 (Mükerrer), 31 Aralık 2025.

SAHA AKADEMİ
SAVUNMA SANAYİNİN LİDERLİK OKULU